

Méně „nabušenosti“ je více

Metody vzdělávání se po sametové revoluci daly významně do pohybu. Učitelé však velmi různě. Někteří v novinkách spatřují například ohrožení svého postavení, jiní k nim přistupují podle času blížícího se (pokud už ne přímo pobíraného) důchodu, další je nechápou a vnímají jako práci navíc a ti, kteří je vítají, často svádějí vnitřní boj, jak se k novým trendům a žádoucím změnám postavit, aby nebyla ohrožena jejich profesní existence. Zejména nacházejí-li se ve zkorumpovaném systému. Nejsou tedy hrdinové, ale lze je pochopit. Jejich ochota k jakési vzdělávací revoltě až revoluci se toliko omezi na svobodná slova mezi čtyřma očima. Někteřím školám, přestože se mění, tak pomalu ujíždí vlak i s celým nádražím a učitelé je opouštějí, pokud se nezařadili. Každá státní škola je ale především obrazem svého ředitele a také svého zřizovatele. Tedy v podstatě politického vedení na radnici. A to je hodně silná karta, kterou jednou za čtyři roky drží ve svých rukách především rodiče...

Jim pak v uplynulých skoro 6 letech jsme se snažili otevřít oči například kritikou koncepce místního základního školství (kromě jedné zastupitelstva jsou naše pohledy k nalezení i v ÚZ, SÚL, Oku; do školských komisí rady MČ jsme se hlásili marně), která si stanovila například 6 cílů a kromě jednoho u ostatních neuvádí, co se jimi zajistí a především jak.

Varovali jsme před nesmyslností jednorázových výkřiků tehdejšího starosty Roušara, který chodil vyučovat své desatero do ZŠ, zkoušel děti pomocí paměťové metody a nahrával si je ve třídách na videokameru a dodnes nikdo neví, kde tyto nahrávky vlastně skončily. Což celkově uzavřela ČŠI jako porušení povinnosti ředitele školy ve dvou paragrafech podle školského zákona.

Upozorňovali jsme, že pokud má školství na starost a dnes je ke všemu ještě ve vedení radnice K. J. Čechová, která nemá ani maturitní vzdělání (což natolik zamlžovala, že existují pochybnosti, zda nemá jenom základní školu), nedostane se škola ani pod tlak zřizovatele, který by ji nasměroval k inovativním postupům. A to nemluví o tom, že není úplně šťastné, když má odpovědná osoba za školství svého potomka ve škole.

Psali jsme například o závěrečných pracích žáku ZŠ, přinesli náznaky vedení školy, varovali před polovičatým řešením - jinde

na hodinu odvolaná ředitelka má zachránit naši školu, z důvodu též na hodinu odvolaného ředitele ZŠ, ze kterého namísto spíše podání trestního oznámení, udělala svého zástupce!?

Informovali jsme o podivném strachu vedení školy při utváření školního časopisu, což jej dovedlo do úplného zmrazení. A dalo by se pokračovat.

Tohle všechno je jenom malá ukázka spíše špičky školního ledovce. Ten léty zaběhaný systém je evidentně v rozkladu a bojuje o každý den navíc. Pijde ale doba, kdy se učitelé budou muset rozhodnout, na kterou stranu se přidají.

Proto jsme přišli s onou přednáškou (hostem byl T. Feřtek ze společnosti EDUin, jejímž cílem je, aby veřejnost byla informovanější a schopnější o vzdělávání více přemýšlet a podporovat jeho proměnu) a proto dnes otiskujeme nikoliv obsah přednášky samotné, ale (redakčně zkrácený) výběr z diskuse po ní, neboť do diskuse se zapojili přítomní zástupci školy i občané a některé velmi často se opakující otázky byly převzaty z předcházejících přednášek.

Škol, které opouštějí zastaralé a zaběhnuté metody, je čím dál více, a těch, které se poctivě zaměřují spíše na opíci secvičování správných reakcí pedagogického sboru před ohlášenou návštěvou České školní inspekce, naštěstí méně...

Lameš: Zajímalo by mě, zda opravdu ty nové metody fungují?

Feřtek: Všichni ti ředitelé škol, kde se učí jinak, nechávají děti většinou jednou za 3 roky dělat srovnávací testy a výsledek je po léta stejný. Pokud jde o akademické věci, jsou na tom děti z běžných a inovativních škol úplně stejně. Co mají děti z inovativních škol navíc, je schopnost sebeřízení, rozhodování, větší sebevědomí; oni sobě a druhým lépe rozumí.

Není to nezodpovědný experiment?

Daleko drastičtější experiment je, když zkoušíme, co to udělá, když se společnost mění, ale školy zakonzervujeme. To já osobně považuji za omyl.

Naučí se děti učit i to, co je nebaví?

V inovativních školách učitelé nechávají žáky, kteří mají s něčím problém, k tématu dospět. Třeba i půl roku, ale žák pak téma zvládá rychleji. Děti v tomhle věku rády pracují, tomu napomáhají i sociální vztahy a oni jsou motivovaní. Takže otázka zní logicky, ale v praxi se s ní téměř nepotkáte. Inovativní školy kladou důraz na stanovování a dodržování, resp. dohadování pravidel. Většina věcí se dohaduje! Není to tak, že někdo přinese školní řád. Školy jsou hyperkorektní v tom, že řeší, jak ta pravidla vznikla a zda dávají smysl. A když se dohodnou, že ano, existuje velký sociální tlak na jejich dodržování, včetně učitelů.

Zvládnou děti z těchto škol přijímačky na střední školy?

Jednoznačně ano. Jsou na tom lépe, jsou to velmi výrazné osobnosti. ČŠI dnes inovativní školy většinou chválí.

Nebouří se rodiče?

Ano, rodiče bývají často konzervativnější než učitelé.

Kde vezme škola učitele?

Většinou si je školí samy, protože fakulty takové lidi fakticky nevychovávaly.

Takové vzdělávání ale nemusí vyhovovat každému?

Nikdo nikoho nenutí, můžete si vybrat. Montessori školy říkají, že jsou pro každé děti, ale ne pro každého rodiče.

Není to jenom snaha, aby to bylo všechno nové a moderní?

Školu mění učitelé, když mají vnitřní motivaci. A jestliže chceme vychovat někoho, kdo je schopný se sám rozhodovat, sám řídit, tak to v tom starém školním modelu opravdu nejde. Je to snaha, jak dosáhnout kompetencí, které moderní společnost potřebuje.

Mohou rodiče jako pedagogičti laici mluvit do učení?

Rodič má právo se na všechno zeptat a dostat srozumitelnou odpověď. Některé školy dělají vzdělávací kavárny pro rodiče, ale při přihlášení do školy často podepisují dohodu, že do procesu učení nebudou mluvit.

Učitelka H. Jančová - MZŠ: Samozřejmě se vším, co tu říkáte, nelze než souhlasit. Protože učím v normální tradiční škole, která, myslím si, není vůbec špatná, tak ale narážím na spoustu věcí, které dělají problém. Mně se třeba líbilo to vaše: já dám autonomii, smysl a mistrovství žákům. Ale já na státní škole pociťuji velký nedostatek autonomie, velkou nesvobodu, kterou státním školám diriguje stát. Takže my spoustu věcí vnímáme jako nesmyslné, spoustu věcí bychom rádi dělali jinak, máme pocit, že všichni ten dirigismus státní, všechny ty nejnovější vyhlášky a tak dále mnohdy spíš ty školy neskutečně nepřiměřeným způsobem svazují, a zároveň všichni těm školám nadávají, že nejsou autonomní.

Feřtek: Když si rodiče stěžují, že učitelé jejich děti to či ono neučí tak, jak oni by si představovali, tak říkám, no dobře, ale vy chcete, aby učitelé vychovali vaše dítě jako autonomní osobnost, tak jak je může učit někdo, kdo sám autonomní není, kdo je sešněrovan v tom, kam smí přijít, co smí říct, co nesmí říct, co má udělat... Na druhou stranu je fakt, že budeme-li srovnávat náš vzdělávací systém s evropskými, tak tady je míra autonomie školy a ředitele mimořádně vysoká. Je to trochu problém vedení, je řešitelný na úrovni té školy. Opravdu, ředitel má u nás velké možnosti a pravomoci.

Jančová: Před tím jsem s vámi souhlasila, teď s vámi hodně nesouhlasím. Já si nemyslím, že by ředitelé měli hodně velké možnosti. Naopak za ta léta, co to sleduji, mám pocit, že ředitelé jsou pouze zatížení mrahem povinností, přičemž podmínky k jejich plnění jsou neuvěřitelně mizerné. Dám konkrétní příklad, kde si myslím, že opravdu žádná svoboda nepanuje. Například školní řád má deset stran, takže ho nikdo nečte. Logicky, to není ke čtení. Na druhou stranu, když bychom ho chtěli mít kratší, a to chceme, tak vždycky, ale opravdu vždycky narazíme na to (u ČŠI), že tohle nemáte ve školním řádu, tohle to tam doplňte, tohle vám tam chybí. Naposledy, když jsme měli teď inspekci, jsme museli předkládat školní řád, protože tam chyběla jedna nějaká věta, dvě slova, která jsme tam museli dodat. Není to o tom, že se s dětmi nebavíme, ale jsme těmi pokyny dirigováni.

Feřtek: No. To, že ředitelé mají velkou míru autonomie, svobody, neříkám já, to říkají sami ředitelé. Asi ve srovnání s jinými zeměmi, kam jezdí a sami to konstatují. Na školní řády různých škol se dívám pravidelně, jsou různé, někdy velmi přehledné,

a je to hodně postavené na dohodnutých pravidlech. Ale možná čtu jenom nějaký výcuc a někde mají nějaký divný dokument, který nikdo nečte a který školy neukazují... Přibývání podivné administrativy shora ale nerozpoukají.

Psycholožka MZŠ, Bílková: Jak by to fungovalo, kdyby do alternativní školy šly děti, jejichž rodiče nemají vzdělání jako prioritu?

Feřtek: Vzorek rodičů malých inovativních škol je jiný. Ale v Čechách jsou již velké školy, které jsou inovativní. U nich už vzorek rodičů není vybraný. Např. ZŠ Na Beránku, ZŠ Kunratice, ZŠ dr. J. Malíka v Chrudimi. Neexistuje žádná bariéra, proč by inovativní školy tyto děti nemohly absorbovat, pokud jste to takhle myslela.

Bílková: To jsem takhle nemyslela. Spíš je vidět, že ty inovativní školy mají vždy vybrané rodiče.

Feřtek: A otázka spočívá v čem?

Bílková: To je jen taková moje pochybnost. Jak by to fungovalo, kdyby do těch svobodnějších škol chodily děti rodičů, kteří se nezajímají.

Feřtek: Proč by to nemělo fungovat?

Bílková: Děti nemají tu vnitřní motivaci.

Feřtek: Ale tu motivaci přece vytváří ta škola! Inovativní školy poskytují větší servis, nevidím důvod pro problém. V těch velkých inovativních školách, kde je 500, 700 dětí, je celé spektrum dětí. Ale stejný problém budete mít i v klasické škole. V té inovativní se ale řeší víc sociální věci, učitelé si s dětmi víc povídají a tyto školy mají větší šanci problém zachytit a sanovat.

Bílková: Já jsem spíš měla na mysli extrémny typ svobodná škola.

Feřtek: Ale svobodná škola je extrém, protože u nás neexistuje. Ale jeden příklad přece jen. Když minulý rok vznikaly Scio školy, tak děti z běžných škol přicházely do prostředí školy, které na ně kladlo jiný typ nároků na vytváření a dodržování pravidel, které tyto děti měly problémy ustát, protože na takové prostředí nebyly připravené, zvyklé, byly zvyklé, že jim furt někdo říká, co mají dělat, a najednou jim to nikdo neříká a chtěl po nich rozhodování.

Učitelka ZŠ: Já bych se v tuto chvíli chtěla zastat těch normálních základních škol, protože si myslím, že to, co se tady dneska řeklo, ano, existují školy alternativní, vyhovuje to lidem, je to super. Ale myslím si, že spousta věcí se dělá na normálních školách. Budu mluvit za naši školu, protože i na normální škole, která má skoro 1000 žáků, se dá učit tak, že to ty děti baví, že se zde dělají věci, které jsou moderní, vedou děti k nějakému rozhodování, aby si samy hledaly informace, aby dodržovaly pravidla, aby do školy chodily rády.

Feřtek: A kde vidíte ten rozpor? Těch škol jsou stovky a patří mezi ně i normální školy. Věci, o kterých mluvím, vidím i na normálních školách. Podstatné je, zda učitel ví, proč to dělá, co dělá, čeho tím chce dosáhnout a jestli v normální škole učí rozhodováním. Není třeba se jich zastávat.

Učitelka ZŠ: Tak mně tady občas vyšlo, že my tady ty děti tak trochu jako dusíme, svazujeme.

Feřtek: Když jsem mluvil o tom rušení tříd atd., tak jsem předváděl ty školy, kde se inovace realizuje viditelně, jasně a naplno.

V těch běžných školách to bývá různě. Všechno probíhá víceméně standardně, ale začínají třeba vyučovacím blokem, aby měli více času, propojují třídy a další. Podstatné jsou ty principy. Takže to neznamená, že velká škola je špatně. Nicméně zorganizovat ty věci, o kterých jsem mluvil, je docela těžké.

Jančová: Já bych se ještě chtěla zabývat tím, jakým způsobem se u nás vede diskuse o vzdělávání. Bavíme se o tom, jak děti učit, k jakým dovednostem je vést, ale vůbec se nevede debata o kurikulu, o obsahu učiva. Já si třeba myslím, že RVP (rámcový vzdělávací program) pro základní školy je něco, co by mělo být zatraceně, strašně moc předěláno, zestručněno. Je to opět prostě „nabušený“, což školy svazuje, je toho moc a ta svoboda by byla možná a lépe by se dalo tyhle věci měnit, kdybychom se necítili svázáni tím množstvím toho, co se požaduje.

/pozn. redakce – my jsme ale zjistili, že

RVP od Ministerstva školství dává školám za povinnost učit pouze rámcové znalosti a fakta. Hlavní jsou kompetence, tedy výuka v souvislostech, za samostatné práce dětí. „Nabušenost“ ŠVP (Školní vzdělávací program) už je věcí škol. To, že naše škola má ŠVP pro rok 2016/17 s názvem „Škola – dílna lidskosti“, č. j. 564 „nabušený“ na 186 stran je problém především koordinátorky tvorby ŠVP. A tím je právě a jen pí učitelka Jančová!!)

Feřtek: To je pravda, ale ta debata se v odborných kruzích vede.

Jančová: Mezi odborné kruhy učitelé nepatří.

Feřtek: Prosim?

Jančová: Učitele do nich moc nezahrnují ty odborné kruhy.

Feřtek: Jakože tam nejsou učitelé? No ti tam rozhodně jsou!

Jančová: No, já nevím, no.

Feřtek: Tak třeba ZŠ Kunratice dělá každý rok velkou konferenci výhradně pro učitele, ►

— inzerce —

Autoservis Hovorka

SLUŽBY PRO: OSOBNÍ VOZY | DODÁVKOVÉ VOZY | NÁKLADNÍ VOZY | PŘÍVĚSY | NÁVĚSY | ZEMĚDĚLSKOU TECHNIKU

SERVIS OSOBNÍCH A UŽITKOVÝCH VOZŮ

Servisní prohlídky | Výměna olejů | Oprava autoelektriky | Montáž zabezpečovacího zařízení | Montáž tažného zařízení | Výměna autoskel
 | Servis klimatizace | Oprava brzdových systémů | Příprava a provedení STK | Odtahová služba | Diagnostika elektrických systémů vozidel | Měření podvozku 3D technologií | Náhradní vozidlo | Přestavba vozidel pro autoškoly | Renovace světlometů

JIRÍ HOVORKA
TEL: 602 326 785

ZEMNÍ PRÁCE, STAVEBNÍ PRÁCE
KONTEJNERY, PRODEJ PÍSKŮ, ŠTĚRKU

Kontejnery | Zemní práce
| Demoliční a stavební práce
| Deponie – prodej

PNEUSERVIS PRO OSOBNÍ, NÁKLADNÍ, ZEMĚDĚLSKÉ A MOTO

Prodej PNEU | Prodej disků hliníkových i plechových | Montáž, vyvážení, opravy pneu
 | Uskladnění letních i zimních pneumatik

Držitel certifikátu ISO 9001, 14001

Provozovna HRADEŠÍN 145 (směr Doubek)

PROVOZNÍ DOBA: Po – Pá 8.00 – 18.00 h., So – 8.00 – 15.00 h.

SERVIS: tel.: 602 313 343 AUTODOPRAVA: tel.: 602 326 785

www.autodoprava-hovorka.cz
www.autoservis-hovorka.cz

► tam jsou jenom učitelé, jako posluchači nebo lektoři a tam se zrovna tyhle věci probírají velmi intenzivně a velmi často. A my také děláme často kulaté stoly, konference, učitelské semináře. Ale v jedné věci Vám dám za pravdu, nevznikly přislíbené cyklické revize RVP.

Jančová: Já jsem to asi řekla špatně. Já vím, že takové konference existují, také jsem na nějaké byla. Ale jak bych to řekla. Řeči se mluví a voda plyne. Nikdo, kdo má odpovědnost za řízení školství ve státě, nevěnuje všem těm konferencím pozornost, aby se ty výstupy objevily v tom, jak je školství vedeno. Střídají se ministři, každý má jinou koncepci, dodnes neexistuje národní plán vzdělávání. My si můžeme povídat desítky let, ale ten výstup ve státě je minimální.

Feřtek: Odporoval bych v jedné věci. Spousta věcí se změnila i na úrovni řízení. Takže máte pravdu v tom, že ministři se střídají a žádný orgán, který by udržoval tu kontinuitu, neexistuje. Ale mám pocit, že v českém školství se to vyvinulo tak, že si pomáhá samo.

Jančová: Zase asi jsem to možná řekla špatně, zase jsme si asi, možná nerozuměli. Já mám asi stejný pocit jako vy, ne že to školství se neměnilo, ono se mění, ale tomu státnímu školství neustále někdo okopává kotníky tím, že pořád říká, jak je špatné, jak je mizerné, kdesi cosi, a ten dvacetiletý vývoj jako kdyby někteří tihle kritici vůbec neviděli. To je věc, která mi

vadí a mrzí. Tu nejúžasnější věc, kterou by pro naše školství mohli udělat, by bylo, kdyby zrušili inspekci a všechny ty poradní orgány a nechali lidi normálně na školách pracovat. A potom, podle výsledků by mohli říkat, jestli dobrý, špatný... Ale to všechno, co se na ty školy hrne, ty nejrůznější administrativní povinnosti, nesmysly neuvěřitelný, to je to, co většině učitelů kazí radost z práce s dětmi. Jako my ji máme, ale tohle, co všechno je kolem toho, a je to čím dál horší a čím dál strašnější, to je prostě strašně špatně.

Feřtek: K tomu skoro nemám co dodat...

Duchek: Tady se mluvilo o tom, že existují školy, kde společně vícero ročníků spolupracuje, starší děti učí mladší, nemají zvonění, dohadují školní řád, učebny jsou otevřené atd. Mně by zajímalo, jak tady některá z paní učitelek říkala, že tyto věci na naší škole dělají, tak mě by zajímalo, jakým způsobem se dá poznat, jestli to, co dělají, dělají dobře? Jaký je ten výstup? A kde je měřitelný, kde si jej ověřím? Jak poznám, že to probíhá svobodně, když je to svázáno tím vším okolo, s čím jakoby nejde hnout? No nejde hnout...

Feřtek: Je otázka, jestli vám jde o ten proces nebo o ten výsledek. Já mám na to takový banální test. Jedna paní ředitelka, která taky hodně jezdí na jeden den po školách, mi říkala, že než dojde do ředitelny, tak už vlastně všechno ví. A pak má ten den na to, aby si potvrdila, jestli je to

pravda, nebo se v něčem spletla. A musím říci, že to tak je.

Já třeba vlezu o přestávce do osmé, deváté třídy a na něco se zeptám. A jsou dva modely. Buď ta škola sociálně funguje a děti jsou zvyklé s dospělými komunikovat na rovinu. Takže mi normálně odpoví, pomůžou mi, chovají se normálně. Ale když ta škola nefunguje, tak je ve třídě takové mrtvolné ticho, nebo bugr. A když přijdu do třídy, tak oni zvláště zmrtví, když se na něco zeptám, tak se tváří, že neslyšeli, nebo se začnou divně šklebit a koukat z okna. Tam vidíte, že oni mají z dospělých vlastně strach, neumí s nimi komunikovat, nevědí, jak na to. Samozřejmě jsou individuální rozdíly, ale jestliže to zkusíte ve dvou, třech třídách a převládá určitý pocit, tak víte, že ta škola to minimálně sociálně nezvládá. A pak jsou takové drobnosti. Přijdu v hodině, stoupnu si na chodbu a poslouchám. Když je ticho, vím, že je problém. Kde učí normálně, je většinou ruch. A když slyšíte mrtvolné ticho a pouze monotónní hlas učitele, tak to já považuji za potíže. Musím říct, že přežít některé hodiny je opravdu těžký. Holčičky se hlásí, i kdyby to bylo na popravu, kluci jsou vypnutí, mají skleněný oči a jsou mimo. A do toho paní učitelka přednáší. Naštěstí toto už není převládající model. Ale najdete takové případy. Takže poznat se to dá a máte-li zkušenost, tak velmi rychle.